Ἡ πρώτη φεμινιστική βιβλιοθήκη

Ἡ Αὔρα Θεοδωροπούλου, ἡ Ἑλένη Νεγροπόντη, ἡ Μαρία Σβώλου, εἶχαν σχηματίσει μὲ τὶς πρωτοποριακὲς τότε μελέτες τους, τὴν πρώτη φεμινιστικὴ βιβλιοθήκη στὴν Ἑλλάδα.

Νομίζουμε πὼς εἶναι χρήσιμο νὰ τὰ διαβάσουν οἱ σημερινὲς γυναῖκες γιὰ νὰ καταλάβουν καὶ νὰ συνειδητοποιήσουν πὼς ὁ ἀγώνας τῆς ἰσοτιμίας τῆς γυναίκας ἄρχισε πολὺ πιὸ πρὶν ἀπὸ τὸ Ἔτος τῆς Γυναίκας, καὶ νὰ συγκρίνουν τὸ ἀνοιχτὸ μυαλὸ ἐκείνων τῶν γυναικῶν μὲ τὴν ὀπισθοδρόμηση ποὺ ὑπάρχει, δυστυχῶς, ἀκόμη καὶ σήμερα. Τὰ λόγια αὐτὰ ἔχουν καὶ κάτι τὸ προφητικὸ σχετικὰ μὲ τὴν ἔκταση ποὺ θὰ ἔπαιρνε τὸ γυναικεῖο κίνημα.

Μερικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ μιὰ ὁμιλία τῆς Αὔρας Θεοδωροπούλου ποὺ διαβάστηκε στὴν αἴθουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὠδείου στὶς 19 Ἀπριλίου 1922, καὶ ποὺ δημοσιεύτηκε τὸν ἑπόμενο χρόνο στὶς ἐκδόσεις τοῦ Σ.Δ.Γ.

...Ἡ φωνὴ τῆς γυναίκας, παράπονο, θρῆνος, διαμαρτυρία, γεμίζει τὴν ἀτμόσφαιρα, κι' ὁλοένα γίνεται πιὸ δυνατὴ καὶ πιὸ ἐπίμονη. Φτάνει σ' ἐμᾶς ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων, κι' ἀπὸ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου. Καμμιὰ δύναμη δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ ἐπιβάλη σιγὴ στὴν ἐπιτακτικὴ αὐτὴ κραυγή. Τὸ κίνημα τῆς γυναίκας δὲν εἶναι τώρα τὸ δειλὸ καὶ ντροπιασμένο ἄπλωμα τοῦ χεριοῦ ποὺ ζητιανεύει. Δὲν εἶναι ἕνα φαινόμενο σπασμωδικὸ καὶ περαστικό, οὔτε εἶναι κάτι ποὺ τὸ προκάλεσαν ὡρισμένες τοπικὲς συνθῆκες. Εἶναι ἕνα κίνημα ποὺ ἀπὸ καιρὸ δυνάμωνε ὑποσυνείδητα. Ὅμοια μ' ἕνα ποτάμι, ποὺ ἀθώρητα πληθαίνουν τὰ νερά του κάτω ἀπὸ τὴ γῆ, ξεχύθηκε τὼρα κι' ἁπλώθηκε στὸν κόσμο ὅλο...

...Τὶ εἶναι τὸ παγκόσμιο αὐτὸ κίνημα, ἀπὸ ποῦ πηγάζει, κι' ἀπὸ ποῦ ἀντλεῖ τὴν τεράστια δύναμή του; Σ' αὐτὸ νομίζω πὼς ξεχωρίζει καθαρώτατα μιὰ ὑποσυνείδητη τάση τῆς κοινωνίας νὰ ὀργανωθῆ ἀπάνω σὲ νέες βάσεις οἰκονομικὲς μὲ τὴν πλατύτερη σημασία τῆς λέξης, στὴν ἀρχή, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ καλλιεργηθοῦν ἐντατικὰ ὅλες οἱ δυναμικότητες τοῦ ἀτόμου καὶ ὠφέλεια τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Μιὰ τέτοια ἀπόδοση ἀπὸ κάθε ἄτομο δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ κατορθωθῆ, ὅταν καταδικάζεται σὲ παθητικὴ στάση μιὰ ὁλόκληρη τάξη τῆς κοινωνίας, ἢ ἕνα ἀπὸ τὰ δύο φῦλα, ἀλλὰ μονάχα μὲ τὸ ξύπνημα τῆς αὐτενέργειας σὲ κάθε ἄτομο. Κάθε ἄτομο πρέπει νὰ νοιώση καθαρὰ πὼς εἶναι κέντρο τοῦ συνόλου, μὰ πὼς κι' ὅλα τὰ ἄτομα εἶναι ὅμοια κέντρα, πὼς ἔχουν ὅλα τὶς ἴδιες εὐθύνες καὶ τὰ ἴδια δικαιώματα καὶ πρὸς τὸ σύνολο καὶ πρὸς τὸν ἑαυτό τους, καὶ πὼς μόνο μὲ τὴν τέλεια ἰσορροπία μεταξὺ ἀτόμων καὶ συνόλου μπορεῖ νὰ φτάση ἡ κοινωνία στὴν ἀνωτάτη ἐξέλιξή της καὶ σὲ μιὰν ἀληθινὴ εὐδαιμονία. Καμμιὰ καταπίεση, καμμιὰ ἐκμετάλλευση μιᾶς τάξης ἀπὸ τὴν ἄλλη ἑνὸς φύλου ἀπὸ τὸ ἄλλο...

...Σχετικὰ μὲ τὴν γυναίκα, ἡ κοινωνικὴ αὐτὴ ἀνάγκη παρουσιάζεται πρῶτα - πρῶτα σὰ μιὰ ἀόριστη ἀνησυχία. Εἶναι ἡ ἀνησυχία μιᾶς ὕπαρξης ποὺ ζητεῖ νὰ ἐκδηλωθῆ ὁλοκληρωτικά, ἀκέρια, μὲ ὁλόκληρο τὸν ψυχικό της κόσμο, συναίσθημα, διανόηση, βούληση. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ πρωτοφανερώνεται αὐτὴ ἡ ἀνησυχία, ἀρχίζει ὁ ἀγώνας. Ἡ ἴδια ἡ γυναίκα τὸ ἀγνοεῖ. Ἀνησυχεῖ, στενοχωριέται, ἀλλὰ δὲ βλέπει πουθενὰ διέξοδο. Ὅταν ἡ πίεση καταντήση ἀνυπόφορη, τότε πιὰ ξυπνᾶ μέσα της ἡ ἀνάγκη ν' ἀντιδράση. Αὐτὴ ἡ ἀντίδραση εἶναι τὸ φεμινιστικὸ κίνημα, ἕνα κίνημα πλατειὰ ἀνθρωπιστικό, ποὺ συμβαδίζει μὲ κάθε ἀπελευθερωτικὴ ἀνθρωπιστικὴ κίνηση κι' ὁλοένα κερδίζει περισσότερη θέση στὶς συνειδήσεις ποὺ ἔχουν σπάσει τὶς ἀλυσίδες τῶν προλήψεων καὶ στὶς κοινωνίες ποὺ ὀργανώνονται ἀπάνω σὲ δημοκρατικὲς βάσεις. Γι' αὐτὸ βλέπομε τὶς ἀόριστε τάσεις, τὶς σπασμωδικὲς καὶ περαστικὲς προσπάθειες τῆς γυναίκας, νὰ παίρνουν μιὰ ὁριστικὴ μορφή, νὰ διατυπώνονται σὲ πρόγραμμα καθωρισμένο...

...Καὶ τὸ κίνημα ἁπλώνεται λίγο-λίγο σ' ὅλες τὶς ⇛

Φεμινιστική

χῶρες, τὴ μιὰ ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἄλλη. Κάθε πίεση, κάθε νέος περιορισμὸς κάνει πιὸ συνειδητὸ τὸν ἀγώνα της στὴ γυναίκα. Ἡ ἀντίδραση τὴν ὁδηγεῖ σὲ διεθνῆ ὀργάνωση, ὅπου σβήνουν ὅλα τὰ ἐθνικὰ μίση. Ἀκόμα πιὸ ἑνωμένος ἀπὸ τὸν ἀγώνα τοῦ προλεταριάτου, ὁ ἀγώνας τῆς γυναίκας ἁπλώνεται σὰν ἕνα τεράστιο δίχτυ σ' ὅλη τὴ γῆ. Καὶ παρουσιάζεται σὰν κάτι ὅλως διόλου ξεχωριστό, ἀνάμεσα στὰ διάφορα κοινωνικὰ ρεύματσ, σὰν κάτι ἐντελῶς καθωρισμένο καὶ τόσο ἐνιαῖο ποὺ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ τὸ διασπάση, καμμιὰ πολιτικὴ διαίρεση, κανένα κόμμα, καμμιὰ θρησκευτικὴ διαφορά. Τὰ ἴδια ζητοῦν οἱ γυναῖκες τῶν συντηρητικῶν κομμάτων, τὰ ἴδια καὶ οἱ σοσιαλίστριες καὶ οἱ κομμουνίστριες, τὰ ἴδια οἱ καθολικὲς καὶ οἱ μωαμεθανὲς καὶ οἱ ἄθρησκες...

Βιβλιοθήκη

...Γιὰ νὰ ἔχωμε μιὰ καθαρὴ ἰδέα τοῦ φεμινιστικοῦ ἀγώνα πρέπει νὰ τὸν χωρίσωμε σὲ δυὸ μέρη ἤ, ἂν τὸν φαντασθοῦμε σὰν ἕνα στρατὸ ποὺ πολεμᾶ, σὲ δυὸ μέτωπα. Τὸ ἕνα μέτωπο ἀγωνίζεται ἀποκλειστικὰ γιὰ τὴν ψῆφο. Εἶναι ὁ ἀγώνας ὁ Suffragist, ὅπως τὸν ὀνομάζουν. Τὸ ἄλλο μέτωπο πολεμᾶ τὸν καθαυτὸ φεμινιστικὸν ἀγῶνα, γιὰ ὅλες τὶς μεταρρυθμίσεις ποὺ εἶναι ἀπαραίτητες, γιὰ νὰ ἐξισωθῆ ἡ γυναίκα μὲ τὸν ἄντρα στὴν κοινωνία, καὶ γιὰ νὰ καλυτερέψη τὴ θέση τὴ δική της καὶ τοῦ παιδιοῦ.

Καὶ πρῶτα πρῶτα, ὅσο γιὰ τὴν ψῆφο, πρέπει νὰ τὸ νιώσουμε καθαρά, πὼς οὔτε ἀρχίζει οὔτε τελειώνει μ' αὐτὴν ὁ ἀγώνας τῆς γυναίκας. Ἡ ψῆφος ὅμως εἶναι τὸ ὅπλο ποὺ τῆς χρειάζεται, γιὰ νὰ ἐπιβάλη τὴ θέλησή της καὶ νὰ ἐπιτύχη τὶς μεταρρυθμίσεις ποὺ τὴν ἐνδιαφέρουν...